

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Pfv.II.20.467/2022/2.

A tanács tagjai: Nyíróné dr. Kiss Ildikó a tanács elnöke

Dr. Kiss Gábor előadó bíró

Dr. Hajdu Edit bíró

A felperes: felperes (cím)

A felperes képviselője:

Bogó & Matoltsy Ügyvédi Iroda (cím1,

ügyintéző: Dr. Bogó Dániel ügyvéd)

Az alperes: alperes (cím2)

Az alperes képviselője:

Bánáti Ügyvédi Iroda (cím3,

ügyintéző: Dr. Bánáti János ügyvéd)

A per tárgya: tartási szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.530/2021/14.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 22.P.20.109/2019/52.

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

A le nem rótt 15.200 (tizenötezer-kettőszáz) forint felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárási illetéket az állam viseli.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és az alperes (a továbbiakban: a felek) 2010-ben ismerkedtek meg, majd az évek során szoros baráti kapcsolat alakult ki közöttük. 2017-ben a felperes idősek otthonába szeretett volna költözni, azonban az alperes azt javasolta neki, hogy vegye igénybe a utca, házszám szám alatti lakásában található, különálló 30 m²-es lakrészt; költözzön hozzá, ő gondoskodik majd róla élete végéig. Abban is megállapodtak, hogy a felperes a vagyonát az alperesre ruházza azzal, hogy a G utcai ingatlanába (helység, hrsz helyrajzi számú lakás és helység, hrsz1 helyrajzi számú gépkocsitároló) bármikor visszatérhet, addig pedig az alperes egyik lánya lakhat az ingatlanban.

[2] A tartási szerződést 2017. szeptember 26-án kötötték meg dr. K Zs közjegyző előtt. A közjegyző nem látta akadályát a szerződés elkészítésének, miután felmérte a felek akaratát, az idős felperes állapotát. A felperest ugyancsak 2017. szeptember 26-án délután vizsgáló dr. B I pszichiáter azt állapította meg, hogy a felperesnek nincs olyan betegsége, ami miatt pszichiátriai gyógyszeres kezelésben kellene részesíteni.

[3] Az alperes lánya a felperes lakásában lakott, ott egy szobát foglalt el. A G utcai ingatlan közös költségét és a rezsiköltségeket a felperes számlájára terheltek.

[4] A felperes 2017. október végén a földhivatali bejegyzésről szóló határozatot megmutatta G Mnak, aki tájékoztatta őt, hogy lakásának tulajdonjoga már az alperesé. A felperes felhívta I F-nét annak érdekében, hogy segítsen a vagyonát visszaszerezni. 2018. február 15-én a felperes I F-néhez költözött Dra, ahol jelenleg is tartózkodik.

[5] Az alperes felajánlotta – többek között, – hogy a természetbeni tartást a jövőben a felperes G utcai ingatlanában nyújtja a felperes részére, többször megpróbálta felvenni a kapcsolatot a felperessel.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[6] A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a felek között létrejött, dr. K Zs közjegyző által 11035/Ü/986/2017/2. ügyszám alatt közjegyzői okiratba foglalt tartási szerződés érvénytelen; továbbá kérte, hogy a bíróság rendelkezzen az eredeti állapot helyreállításáról, valamint az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítéséről. Másodlagos keresetében kérte a bíróságtól, hogy – a felek elszámolása mellett – szüntesse meg a tartási szerződést.

[7] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[8] A bíróság a felek között 2017. szeptember 26-án létrejött közjegyzői okiratba foglalt tartási szerződést életjáradéki szerződéssé módosította. Kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől kezdődően a felperes haláláig havonta 180.000 forintot életjáradék címén fizessen meg a felperes mint jogosult részére minden hónap 10. napjáig esedékesen, havonta előre. Megkeresni rendelte az illetékes földhivatalt, hogy a tulajdonszerzés jogcímét érintő változást az ingatlan-nyilvántartásban vezesse át. Egyebekben a felperes keresetét elutasította.

[9] Kiemelte: a felperes tisztában volt a tartási szerződés lényegi elemeivel, amely szerint az alperes köteles róla gondoskodni, ellenszolgáltatásként pedig az ingatlanok az alperes tulajdonába kerülnek. A felperes a szerződéssel mindaddig elégedett volt, amíg a környezete azt nem tudatosította benne, hogy elveszítette a vagyonát. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes nem tévesztette meg a felperest, a szolgáltatás nyújtása az alperes részéről megtörtént, tehát a 2018. február 15-ig tartó időszakban nem volt ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás.

[10] Az elsőfokú bíróság a másodlagos kereset vonatkozásában rámutatott arra, hogy tartási szerződés megszüntetésének a bírói gyakorlat szerint nincs helye abban az esetben, ha

a kötelezett szerződésszerű teljesítését a jogosult kellő indok nélkül, egyoldalúan visszautasítja. Okfejtése szerint az alperes a felperes részére szerződésszerű tartást nyújtott, tehát az alperes a szerződés megszüntetésére nem adott okot. Rámutatott, hogy az alperes a felperes elköltözése után is megpróbálta teljesíteni a szerződést, megkísérelt újra kapcsolatot létesíteni vele, de ezek a kísérletei sikertelenül zárultak.

[11] Az elsőfokú bíróság értékelte, hogy a felperes az alperestől való elköltözése után I F-né Di ingatlanába került, ahol gondoskodnak róla, ezért a tartási szerződés változatlan formában már nem tudja a célját betölteni; továbbá az alperes a jogvita elkerülése érdekében már tett ajánlatot a tartási szerződés életjáradéki szerződéssé alakítására. A bíróság nem alkalmazhat olyan megoldást, amely ellen a felek mindegyike tiltakozik, ugyanakkor – minthogy a kereseti kérelemhez való kötöttség kérdésének vizsgálatánál tartási szerződéseknél az az irányadó, hogy a szerződés megszüntetése iránti kérelemben, mint többen a kevesebb, benne van a módosításra és az életjáradéki szerződéssé való átváltoztatásra irányuló igény is; továbbá a módosítás és az életjáradéki szerződéssé való átváltoztatás iránti igények kölcsönösen benne foglaltatnak egymásban – nem látta akadályát a tartási szerződés életjáradéki szerződéssé átalakításának annak ellenére sem, hogy ez ellen a felperes tiltakozott. Emellett megállapította, hogy a felperes G utcai ingatlan használatával és a rezsiköltségek felmerülésével kapcsolatos pénzbeli igénye sem volt alapos, tekintettel arra, hogy a lakás használatát ingyen biztosította, így utóbb használati díjat nem számíthat fel.

[12] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta. Rámutatott, hogy a felperes keresetében nem kérte a tartási szerződés érvénytelenségének megállapítását annak nyilvánvalóan a jóerkölcsebe ütköző voltára alapítottnak, ezért az erre vonatkozó fellebbezési érvek elbírálására sem volt lehetőség a másodfokú eljárásban. Megállapította, hogy a tévedésbe ejtés törvényi tényállásának megvalósulásához annak bizonyítása lett volna szükséges, hogy a felperes a valóságtól eltérő tudomással rendelkezett a szerződés tartalmáról, és ez a téves tudomás az alperes szándékos magatartásának volt köszönhető. A közjegyző tanúvallomását és a felperes személyes nyilatkozatát figyelembe véve azonban az elsőfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok nem adtak alapot a tévedésbe ejtés megvalósulásának megállapítására, azt a felperes nem bizonyította, ezért az elsőfokú kereset elutasításáról helytállóan rendelkezett.

[13] Szintén helytállónak találta az elsőfokú bíróságnak azt a következtetését, hogy a másodlagos – a szerződés megszüntetésére irányuló – kereset tekintetében a felperes nem bizonyította az alperes szerződésszegő magatartását. Ugyanakkor a másodfokú bíróság a tartási szerződés életjáradéki szerződéssé módosítása körében az elsőfokú bíróság anyagi pervezetését – a felperes fellebbezését is figyelembe véve – nem találta teljes mértékben megfelelőnek, ezért a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 369. § (4) bekezdése és a 370. § (4) bekezdése szerinti eljárást folytatott le. Mivel a felperes – a felhívás ellenére – nem tett perfelvételi nyilatkozatot, a rendelkezésre álló peranyag alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy a szerződés eredeti célja az életjáradéki szerződéssé alakítással elérhető; a jogviszony megszüntetése nem indokolt.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem

[14] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyhez a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is csatolt. Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 83. § (1) bekezdését, a 203. § (1)-(2) bekezdését, a 237. § (1)-(4) bekezdését, a 276. § (1) és (4)-(5) bekezdését, a 279. § (1) bekezdését, a 300. § (1) bekezdését, a 346. § (5) bekezdését, a 369. § (1)-(3)-(4) bekezdését, a 384. § (1)-(2) bekezdését, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 1:4. § (1)-(2) bekezdését, 6:491. § (1) bekezdését, 6:495. § (2)-(3) bekezdését jelölte meg.

[15] Felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen azt kérte a Kúriától, hogy – az elsőfokú határozatra is kiterjedően – helyezze hatályon kívül a jogerős ítéletet, hozzon a jogszabályoknak megfelelő új határozatot, továbbá adjon helyt a másodlagos kereseti kérelmének. Másodlagosan kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet – az elsőfokú ítéletre is kiterjedően – helyezze hatályon kívül, és az ügyben eljáró első- vagy másodfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára.

[16] A felülvizsgálat engedélyezését Pp. 409. § (3) bekezdésére hivatkozással kérte. A kérelme indokolásában – a felülvizsgálati kérelmében e körben foglalt érveivel megegyezően – azt adta elő, hogy a tartási szerződés megszüntetése iránti perekben a tartásra jogosult életkörülményei, de különösen az eltartott egészségügyi állapota a perben olyan jelentős ténynek minősül, amelynek a vizsgálata a tartási szerződés megszüntetése iránti perekben nem mellőzhető, ezért – tekintettel arra, hogy a Ptk. 6:495. §-a iránti perekben a bíróság a szerződést a jövőre nézve alakítja át, vagy szünteti meg – az eljáró bíróságoknak az ítélet meghozatalának időpontjában fennálló életkörülményeket figyelembe kellett volna venniük. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok a Kúria Pfv.I.20.935/2016/4., a Pfv.I.27.758/2013/6. és a Pfv.I.21.568/2013/5. számú felülvizsgálati eljárásban hozott ítéleteiben foglalt jogi érveléstől, és az azokban foglalt iránymutatásoktól eltérően a tartási szerződés megszüntetése iránt előterjesztett másodlagos kereseti kérelem elbírálása során – bár erre a felperes bizonyítási indítványt is előterjesztett – nem vizsgálta az eltartott egészségügyi állapotát, így a Kúria jogi érveitől eltért, holott arra a Ptk. 6:495. § (3) bekezdése alapján köteles lett volna.

A Kúria döntése és jogi indokai

[17] A Pp. 409. § (3) bekezdése szerint a Kúria engedélyezi a felülvizsgálatot, ha az ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér. A Kúriának a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2021. (VII.12.) PK véleménye 5. pontja szerint a Kúria a közzétett határozatától jogkérdésben eltérő jogerős ítélet miatt a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet a Kúria által meghozott, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében 2012. január 1. után közzétett eseti határozatban kifejtettektől eltérő jogértelmezésen alapul.

[18] A tartási szerződés megszüntetése iránti perekben a bíróság – egyebek mellett – vizsgálja, hogy a szerződés megkötése után az eltartott személy körülményeiben,

egészségügyi állapotában milyen változás állt be. Ha az egészségügyi állapot romlása folytán állandó felügyeletre, gondozásra szorul, önmaga ellátásáról már nem képes gondoskodni és emiatt a szerződés életjáradéki szerződéssé átalakításának a feltételei nem állnak fenn, akkor sor kerülhet a tartási szerződés megszüntetésére.

[19] Szemben a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben foglaltakkal, a másodfokú bíróság a felperes egészségügyi állapotát az elbírálás körébe vonta és a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján tényként állapította meg, hogy sem amiatt, sem mentális képességei alapján nem igényel állandó felügyeletet.

[20] Másrészről rámutatott, hogy a felperes alaptalanul sérelmezte a fellebbezésében a jelenlegi állapotára vonatkozó szakértői bizonyítás mellőzését. A másodfokú bíróság anyagi pervezetése után ugyanis nem tett perfelvételi nyilatkozatot, így a fellebbezési eljárásban nem volt lehetőség az általa kért bizonyítás lefolytatására. Mindebből következően a jogerős ítélet nem tér el a Kúria Pfv.I.20.935/2016/4. számú, a Pfv.I.27.758/2013/6. számú és a Pfv.I.21.568/2013/5. számú ítéleteiben foglaltaktól, mert az ügyben eljáró bíróságok nem tettek olyan elvi megállapítást, hogy a tartási szerződés megszüntetése iránti perekben az eltartott személyi körülményeinek a vizsgálata szükségtelen.

[21] Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálatát a Pp. 411. § (1) és (2) bekezdése alapján megtagadta.

[22] A felperes a felülvizsgálati eljárás során teljes személyes költségmentességben részesült, ezért a felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárásnak az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (2a) bekezdés a) pontja szerint számított illetéke a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[23] A végzés ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

Záró rész

Budapest, 2022. június 1.

Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Kiss Gábor s.k. előadó bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró